GE-HÅNDBOKA · RUTINE · 2.04 ARBEIDSOPERASJONER

Vask og håndtering av arbeidstøy ved kvartsstøv

Dokumentnr.	GE-2.04-12 R
Type	Rutine
Kapittel	2.04 Arbeidsoperasjoner
Gjelder for	Alle ansatte og innleide som arbeider der det kan forekomme respirabelt kvartsstøv, og som håndterer arbeidstøy og vernesko som har vært utsatt for det
Revisjon / dato	Rev. 01 · Utkast
Utarbeidet av	HMS- og kvalitetsleder
Godkjent av	Daglig leder
Krav og grunnlag	ISO 45001 8.1; ISO 14001 8.1; Arbeidsmiljøloven § 4-1; Forskrift om tiltaks- og grenseverdier (kvarts); Forurensningsforskriften kap. 7
Erstatter	SmartDok 0204-039 R

1. Formål og omfang

Rutinen skal sikre at arbeidstøy og vernesko som har vært utsatt for kvartsstøv, håndteres, rengjøres og vaskes forsvarlig, slik at verken arbeidstakere, familien deres eller andre utsettes for helseskadelig støv. Den beskriver også tiltak mot støv til omgivelsene.

Rutinen gjelder alle ansatte og innleide som utfører arbeid der det kan forekomme respirabelt kvartsstøv, for eksempel massetransport, arbeid med betong og sement, mur og puss, sliping, boring, kapping og knusing av stein og lignende bygg- og anleggsarbeid.

Hvordan vi forebygger og reduserer eksponering for kvartsstøv i selve arbeidet (risikovurdering, tiltakshierarki, målinger og åndedrettsvern), står i **GE-2.04-17 R** Forebygging og reduksjon av eksponering for kvartsstøv. Borestøv ved bergboring står i **GE-2.04-16 R**.

2. Ansvar

Rolle	Ansvar
Daglig leder (arbeidsgiver)	Har ansvaret for at rutinen er kjent, tilgjengelig og blir fulgt, og for at det finnes avtale om vask av arbeidstøy.
Anleggsleder	Følger opp og kontrollerer at rutinen etterleves på anlegget, og at beholdere for brukt tøy og verneutstyr er på plass.
Arbeidstakere	Følger instruksen og bruker angitt verneutstyr.

3. Støv og helseskade

Massetransport, arbeid med betong og sement, mur og puss, boring og knusing av stein og annet bygg- og anleggsarbeid gir økt risiko for støv. Kvarts (krystallinsk silika) finnes naturlig i stein og sand. Innånding av kvartsstøv kan gi

- silikose (steinlunge),
- redusert lungefunksjon og KOLS,
- astma og allergi,
- lungekreft. Respirabelt krystallinsk silika er kreftfremkallende.

Viktig: Kvartsstøv er så fint at det ikke synes, og skadene kommer gjerne mange år etter. Støv på klærne følger med inn i bilen, brakka og hjemmet.

4. Arbeidsgang

4.1 Generelle prinsipper

1. Arbeidstøy og vernesko som har vært utsatt for kvartsstøv, skal ikke tas med hjem for vask.
2. Håndter tøy og sko slik at støvet sprer seg minst mulig.
3. Tørt støv skal ikke ristes, blåses eller børstes av.

4.2 Håndtering av brukt arbeidstøy

1. Legg brukt arbeidstøy rett i lukkede, merkede beholdere eller sekker for forurenset tøy.
2. Oppbevar beholderne og sekkene adskilt fra rent tøy.
3. Bruk egnet personlig verneutstyr når du håndterer skittent tøy: minst hansker, og åndedrettsvern ved behov.

4.3 Vask av arbeidstøy

Arbeidstøyet skal vaskes av godkjent ekstern leverandør (yrkestøyleverandør).

4.4 Vernesko

1. Rengjør vernesko jevnlig med fuktig metode (vask eller avspyling).
2. Tørk skoene på et egnet sted med god ventilasjon.
3. Sterkt forurensede eller skadde vernesko tas ut av bruk og erstattes.

4.5 Personlig hygiene

1. Vask hendene grundig etter at du har håndtert brukt arbeidstøy og vernesko.
2. Ikke spis, drikk eller røyk før du har vasket hendene.

4.6 Støv til omgivelsene

Konsentrasjonen av svevestøv der folk bor eller oppholder seg, skal begrenses. Tiltakshaver har ansvaret for at det blir gjort representative målinger når det trengs. Reglene for lokal luftkvalitet står i forurensningsforskriften del 3, kapittel 7.

Tiltak som reduserer støv fra anlegget:

- vanning eller salting av anleggsveier og masser,
- å flytte støvende arbeid til tider av døgnet da støvplagen er minst,
- hjulvask,
- rengjøring av veier,
- tildekking av masser.

Den som arbeider i støvet, skal i tillegg bruke åndedrettsvern etter **GE-2.04-17 R**.

4.7 Opplæring og informasjon

1. Alle berørte arbeidstakere skal få opplæring i helserisikoen ved kvarts og i denne rutinen.
2. Instruksen skal være tilgjengelig på arbeidsplassen.

5. Kontroll, registrering og dokumentasjon

- Opplæring registreres i SmartDok (kompetanse).
- Brudd på rutinen registreres som avvik i SmartDok og følges opp med korrigerende tiltak, se **GE-3.07-01 R**.
- Målinger av svevestøv i omgivelsene lagres på prosjektet.

6. Referanser

- Arbeidsmiljøloven § 4-1
- Forskrift om tiltaks- og grenseverdier (kvarts)
- Forurensningsforskriften del 3, kap. 7 (lokal luftkvalitet)
- **GE-2.01-03 R** Bruk av personlig verneutstyr
- **GE-2.02-05 R** Rengjøring av arbeidstøy
- **GE-2.04-16 R** Boring – håndtering av borestøv ved bergboring

- **GE-2.04-17 R** Forebygging og reduksjon av eksponering for kvartsstøv
- **GE-2.10-04 R** Støy- og luftforurensning
- **GE-3.07-01 R** Oppfølging av uønskede hendelser og avvik

Revisjonshistorikk

Rev.	Dato	Endring	Godkjent av
01	Utkast	Første utgave i GE-håndboka. Skrevet om fra SmartDok 0204-039 R.	Daglig leder